

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. d)

Psihologie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÉTEL

(30 pont)

Îrja a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van!

1. Az edzőteremben folytatott edzés során a bicepszed megfeszítése egy példa:
 - a. az exteroceptív érzetre
 - b. az olfaktív érzetre
 - c. a propioceptív érzetre
 - d. az interoceptív érzetre
2. Az előttünk lévő íróasztalra helyezett könyv észlelési képe:
 - a. panoramikus
 - b. elsődleges
 - c. másodlagos
 - d. sematikus
3. A múltban, a színpadon látott balettáncos mentális képe egy:
 - a. auditív képzet
 - b. egyszerű képzet
 - c. elsődleges képzet
 - d. másodlagos képzet
4. **Nem** a motiváció funkciója:
 - a. a kommunikációs funkció
 - b. a támogató és energizáló funkció
 - c. a tevékenység beindításának funkciója
 - d. a tevékenység irányításának funkciója
5. Ilona miután megtudta, hogy négyest kapott a kémia tesztre, sírni kezdett, és ragaszkodott ahhoz, hogy a tanár törölje a jegyét, vagy legalább engedje megismételni a tesztet. Az érzelm kifejezés szerepe, amelyre a példa utal:
 - a. az érzelmi állapot kifelé történő közlésére
 - b. a helyzethez való hatékonyabb alkalmazkodásra
 - c. mások viselkedésének befolyásolására
 - d. kifejezőképtelenségre
6. Gépjármű vezetés közben a kormányt, a pedálokat, jelzőkarokat vagy a sebességváltót kezeljük, figyelmesek vagyunk a közúti jelzőtáblákra, valamint a mellettünk levő személlyel folytatott beszélgetésre is, a figyelem tulajdonsága, ami megjelenik az:
 - a. a terjedelem
 - b. az elemzés
 - c. az elvonatkoztatás
 - d. a mobilitás

7. Gheorghe Bănciulescu lăgikapitány, 1926-ban új sebességrekordot próbált felállítani, de a gép, amellyel repült lezuhant és amputálni kellett a lábát. Ezen akadály ellenére sem adta fel álmát, hogy újra repülhessen, és egy évvel később ismerté vált a világban, mint az első ember, aki múltákkal repülőgépet vezet. A lelki folyamat, amelyet szemléltet a példa:
- a készségek
 - az akarat
 - a képzelet
 - a figyelem
8. A kreativitást pozitív módon befolyásoló vektorok egyike:
- az intellektuális konformizmus
 - a külső motiváció
 - az önbizalom hiány
 - a belső motiváció
9. 1533-ban a parlament által elfogadott törvény VIII. Henriket az anglikán egyház fejévé nevezik ki. Thomas Morus megtagadta, hogy a királyt egyházfőként ismerje el, habár méltóságteljesen megvédte eszméit, mégis bűnösnek nyilvánítják és lefejezés általi halálra ítélik. A példában jelenlévő motivációs struktúrát nevezik:
- motívumnak
 - szükségletnek
 - meggyőződésnek
 - ideálnak
10. A 2018 nyarán Máramaros megyében bekövetkezett hatalmas árvizeket követően a víz elvitte az emberek életén át gyűjtött javait, ugyanakkor több száz embert kitelepítettek. András erkölcsi magatartásáról tanúskodik, mikor úgy dönt, hogy élelmiszert és néhány rekesz vizet adományoz a kitelepítetteknek. András által átélt érzelmi állapotát nevezzük:
- magasabb rendű érzelemnek
 - érzésnek
 - pillanatnyi emóciónak
 - szenvedélynek

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban a képzelet eljárásai vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írják a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Összevonás	1. A mitológiában, a műszaki területen használt eljárás, amely a dolgokhoz, élőlényekhez, jelenségekhez tartozó, könnyen azonosítható részek újrakombinálásából áll.
b. Sematizálás	2. A művészetben, műszaki területen, oktatásban gyakran használt eljárás, amely észlelési, intellektuális, érzelmi szinten történő képzeletbeli áthelyezkedést jelent valamibe vagy valakibe, személybe, tárgyba, jelenségbe.
c. Változtatás	3. A műszaki területen, a mezőgazdaságban és a botanikában használt eljárás, amely ismert tárgyak egyes alkotóelemeinek és funkcióinak változatlan megőrzését és mások módosítását foglalja magában.
d. Empátia	4. A műszaki, grafika és építészet területén széles körben használt eljárás, amely csak néhány jellemző kiválasztásából és mások szándékos elhagyásából áll, ezáltal jobban szolgálva az ember tevékenységet.
	5. A technológiában, művészetben használt eljárás, amely egy meglévő struktúrában egy elem vagy funkció valami újjal való helyettesítéséből áll.

12 pont

B.

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget!

A gondolkodás a valóságból származó információkat dolgozza fel, az információfeldolgozás pedig közvetett, mediált és nem közvetlen. Az alulról felfelé irányuló feldolgozásban az élmények, képek, fogalmak feldolgozásának leggyakrabban használt eszköze a természetes, mindennapi beszéd. A felülről lefelé irányuló, szabályok, normák és törvények által irányított feldolgozásban a gondolkodás közvetett jellegét a tudományos információk biztosítják, és a meghatározások, törvények szigorú nyelvezete pontos, világos megfogalmazásokkal.

A szöveg alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezzen meg két lelki folyamatot/jelenséget melyre utalást talál a szövegben! **4 pont**
2. Írja le az 1. pontban megnevezett lelki folyamat/jelenség egyikének három jellemzőit! **6 pont**
3. Példával szemléltesse az analógiát mint a megértés mechanizmusát! **4 pont**
4. Érveljen hozzávetőleg öt sor terjedelemben az mellett, hogy a beszéd a gondolkodás és a tudat legfontosabb eszköze! **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget!

„Ove 59 éves, a mogorva, tipikus, elvhű öregember tökéletes megtestesítője, aki állandó háborúban áll a világgal (...). Figyelmeztetésekkel és tilalmakkal árasztja el a környéket, és törekszik azok betartatására: minden reggel ellenőrzést tart, hogy megbizonyosodjon arról, hogy nem történt-e betörés, hogy a hulladékot megfelelően szelektálják-e, hogy a kerékpárokat nem hagyják-e nem arra kijelölt helyen. Veszekedik minden szabályt szegő személlyel, amit a szomszédok nem nézik jó szemmel. Ove rugalmatlan ember, aki a rendben, a rutinban, a mértékletességben és a változatlan dolgokban hisz. A javításhoz és építkezéshez ért, szereti a számokat és a házakat, egyetlen autómárkához hűséges: a Saabhoz. Keveset beszél, de sokat tesz, mert "a férfi az amit tesz, nem pedig az amit mond" (...). A számláit időben fizeti ki, és még soha nem volt betegszabadságon. Makacs és gyanakvó, meggyőződése, hogy mindenki át akarja verni, hogy a társadalom tele van idiotákkal, akik még egy villanykörtét sem tudnak kicserélni (...).

Ove egyre haszontalanabbnak érzi magát a hozzá nem értők és lusták társadalmában. Már nem találja helyét és célját egy olyan világban, ahol minden számítógépesített, és senki nem készít időtálló dolgokat (...), ahol az emberek már nem akarnak dolgozni és felelősséget vállalni. A rendezett szakállú, szűk nadrágot viselő férfivilágban, ahol rendszeresen váltogatják a munkahelyeket, a feleségüket és az autójukat, egy olyan világban, ahol a hűség és a minőség már egy körömfeketényit sem ér (...). Ha a valóságba is megismernéd Ove-t, anélkül, hogy ismernéd a múltját, valószínűleg nem találnád szimpatikusnak, úgy éreznéd, hogy jobb elkerülni, ha nem akarsz végtelen vitába keveredni vele. Kemény, mogorva megjelenése mögött azonban Ove egy józan, egyenes, szorgalmas, bátor és elvhű ember, amelyet manapság ritkán találni (...). A nehéz gyermekkor és meglévő élettapasztalat vezette őt oda, hogy elvesztette az emberekbe vetett bizalmát, Ove mogorva és zsörtös burokbá zárkózott, amely csak felesége, Sonja közelében oldódik fel. Ők ketten annyira különböznek egymástól, mint az éjszaka a nappaltól, és senki sem érti, hogy Sonja, a ragyogó nő, aki melegséget és optimizmust áraszt, miért döntött úgy, hogy Ove mellett tölti az életét. Talán ő az egyetlen ember, aki megérti és értékeli a férfi tulajdonságait, aki tudja, hogyan hozza ki belőle a meleg és gondoskodó oldalát, az egyetlen, aki meglátja a jégdarab mélyén rejtőző drágakövet. Sonja Ove fekete-fehér világának színfoltja (...). Fredrik Backman „Egy férfi, akit Ove-nak hívnak” című művét nemcsak a főhős összetettsége miatt érdemes elolvasni, hanem azért is mert olyan fontos kérdéseket taglal mint: egy szeretett személy és vele együtt az élet értelmének elvesztése; a kisebbségek és a más szexuális irányultságú emberek iránti tolerancia; az elvek, a jellem, az igazságosság keresésének fontossága; az új korhoz és a változó világhoz való alkalmazkodás.”

(<http://lecturile-emei.blogspot.com/2017/06/un-barbat-pe-nume-ove-fredrik-backman.html>)

A fenti szöveg alapján, válaszoljon az alábbi követelményekre:

- A. Nevezze meg C. G. Jung elmélete alapján Ove temperamentumának típusát. Írjon a szöveg alapján két gondolatot/kijelentést, amely alátámasztja adott válaszát! **6 pont**
- B. Úgy gondolja, hogy Ove elvhű ember? A szövegrészt felhasználva nevezzen meg egy okot, amellyel az adott választ igazolja! **4 pont**
- C. A szöveg kiemeli, hogy *Ove egyre haszontalanabbnak érzi magát a hozzá nem értők és lusták társadalmában*. Fogalmazzon meg két érvet a szöveg alapján amely ezt a tényt igazolja! **6 pont**
- D. Mutassa be hozzávetőlegesen fél oldal terjedelemben, Ove jellemét G. W. Allport elmélete alapján, kiemelve jellemének egy kardinális és két fő vonását. **10 pont**
- E. Fogalmazzon meg egy érvet melyben cáfolja a következő állítást: *az intelligencia egy sajátos képesség!* **4 pont**